

Użycie ironii werbalnej w różnych kulturach: rola czynników indywidualnych i społeczno-kulturowych

Ironia werbalna jest ogólnie definiowana jako rodzaj wypowiedzi, w której istnieje różnica między zamierzonym a dosłownym znaczeniem tego, co się mówi (Garmendia, 2018, Grice, 1975). Ironia jest używana w około 8% wszystkich wypowiedzi w konwersacjach między znajomymi przez osoby anglojęzyczne mieszkające w USA (Gibbs, 2000). Użycie ironii jest częścią biegłości pragmatycznej i umiejętnością komunikacyjną. Skuteczne komunikowanie się jest ważne dla funkcjonowania w społeczeństwie. Ludzie są często oceniani w dużej mierze na podstawie ich zachowań komunikacyjnych. Jednak niewiele wiadomo na temat czynników wpływających na zmienność wśród ludzi w używaniu ironii: dlaczego niektórzy używają ironii często, a inni nie? Czy istnieje związek między osobowością a używaniem ironii? Czy ironiści mają specyficzne poczucie humoru?

Jeszcze mniej wiemy o używaniu ironii wśród osób posługujących się językami innymi niż angielski, ponieważ większość badań przeprowadzono z udziałem populacji anglojęzycznych.

W projekcie planujemy zbadać czynniki związane z używaniem ironii u dorosłych rodzimych użytkowników języka polskiego, angielskiego i tureckiego, mieszkających w Polsce, Wielkiej Brytanii, USA, Kanadzie i Turcji, w odniesieniu zarówno do czynników indywidualnych, jak i społecznych. Kultury te zostały wybrane jako reprezentujące odrębne grupy na wymiarze indywidualizm-kolektywizm, przy czym USA, Kanada i Wielka Brytania uznane są za kultury indywidualistyczne, Turcja - kolektywistyczną, a Polska jest mieszanką obu (Oyserman, Coon i Kimmelmeyer, 2002).

Planujemy dwustopniowe badanie:

W pierwszym etapie skonsolidujemy istniejącą wiedzę na temat czynników związanych z użyciem ironii poprzez:

A. Utworzenie bazy danych wszystkich badań na temat czynników przyczyniających się do używania ironii u dorosłych, z uwzględnieniem prac opublikowanych w językach innych niż angielski.

B. Przeprowadzenie metaanalizy badań empirycznych dotyczących czynników związanych z użyciem ironii

C. Badanie zmienności wielkości efektów w opublikowanych badaniach pod kątem moderatorów

W drugim etapie przeprowadzimy badanie empiryczne na temat używania ironii wśród rodzimych użytkowników trzech języków - polskiego, angielskiego i tureckiego - w pięciu krajach - Polsce, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanadzie i Turcji. Celem jest ustalenie zmiennych, które są związane ze zmiennością w użyciu ironii. Planowane jest uwzględnienie czynników takich jak cechy jak cechy osobowości, poczucie humoru, dane demograficzne i czynniki społeczno-kulturowe.